

«СИСТЕМА ПОВИННА ПОСТІЙНО ВДОСКОНАЛЮВАТИСЯ»

Звіт Державної інспекції
навчальних закладів України за 2017 рік

Наприкінці лютого Голова комісії з реорганізації Державної інспекції навчальних закладів України Руслан Гурак презентував публічний звіт інспекції за 2017 рік. Цей звіт розкрив основні питання, над якими працювала інспекція протягом минулого року і які стали основою в плануванні діяльності на 2018 рік.

У минулому році в Державній інспекції навчальних закладів відбулася трансформація: на її базі було утворено Державну службу якості освіти та розпочато активну роботу над напрацюванням відповідної системи, яку буде продовжено і в поточному році.

Як сказав голова ДІНЗ, а найближчим часом голова ДСЯО **Руслан Гурак**: «Оскільки ми Державна служба якості, то процес має бути один: система повинна постійно вдосконалюватися. Адже якщо вона постійно поліпшується, то це і є якість».

РЕЗУЛЬТАТИ РОБОТИ ДІНЗ УКРАЇНИ У 2017 РОЦІ

У 2017 році Державна інспекція навчальних закладів України працювала в умовах мораторію на проведення державних заходів щодо нагляду (контролю). Але за цей період було вивчено роботу місцевих органів управління освітою, а також здійснено вивчення закладів освіти та проведено у них моніторингові дослідження (слайд 1).

Перевірка та вивчення закладів освіти у 2017 році стосувалася переважно загальної середньої освіти.

Жодної перевірки не було здійснено в закладах позашкільної освіти. За словами Руслана Гурака, вивченню позашкільної освіти приділялось багато уваги у 2016 році (слайд 2 на с. 8).

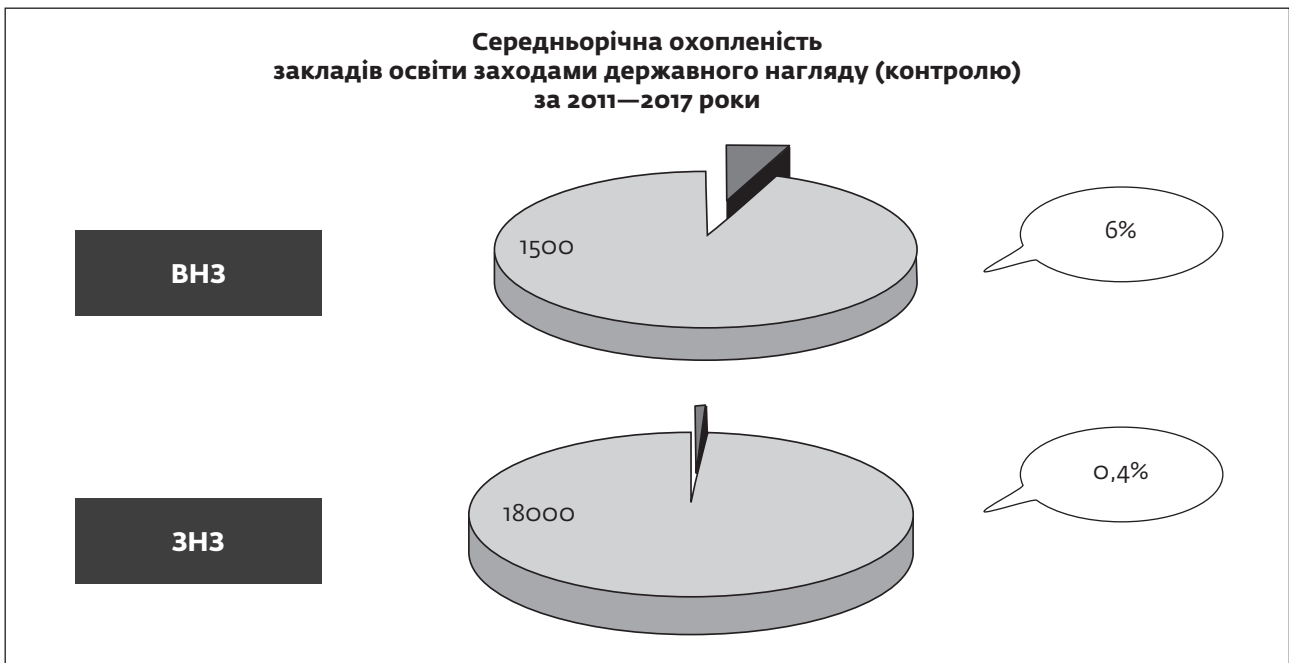
Слайд 1

Відповідно до аналізу роботи ДІНЗ України за період 2011—2017 років зрозуміло, що під час державного нагляду (контролю) не вдається охопити значну кількість закладів освіти, щоб мати можливість виявити наявні порушення і рекомендувати необхідні заходи для їх усунення. Але Державна інспекція навчальних закладів у 2016—2017 роках брала

активну участь у розробці Закону України «Про освіту» саме в частині державного нагляду (контролю) щодо забезпечення якості освіти. Тому на зміну державному нагляду (контролю) у 2018 році приходить інституційний аудит, за яким Державна служба якості освіти протягом 10 років обов'язково відвідає кожен заклад освіти (слайд 3).

МІЖНАРОДНА СПІВПРАЦЯ ДІНЗ УКРАЇНИ У 2017 РОЦІ

У 2016 році інспекція вирішила подивитися на практику інспектування навчальних закладів у європейському просторі. Цю ідею продовжено в реалізації й у 2017 році. Так, було налагоджено співпрацю з постійною конференцією всіх інспекцій SICI. Вона відбувається 4—5 разів на рік у різних країнах. Під час конференції учасники обговорюють бачення власної національної системи розвитку якості освіти. Кожна країна звітує і презентує свою діяльність, спрямовану на забезпечення якості освіти.

У 2017 році українські інспектори відвідали Чехію, щоб оцінити систему забезпечення якості освіти в цій країні. Саме чеська інспекція рекомендувала українську для вступу в постійну конференцію. Окрім того, у 2017 році ДІНЗ України уклали з Чеською шкільною інспекцією модель співпраці, згідно з якою протягом 2018 року чеський Фонд розвитку підтримуватиме всі процеси змін, що відбуватимуться з Державною інспекцією навчальних закладів на шляху до Державної інспекції якості освіти. Уже у квітні—травні українські інспектори поїдуть до Чехії, щоб узяти участь у перевірках закладів освіти.

Також у 2017 році налагоджено співпрацю з ОБСЕ, яка буде підтримувати інспекцію і в 2018 році. Окрім того, у поточному році всі

регіональні зустрічі й наради також відбуватимуться під егідою ОБСЕ.

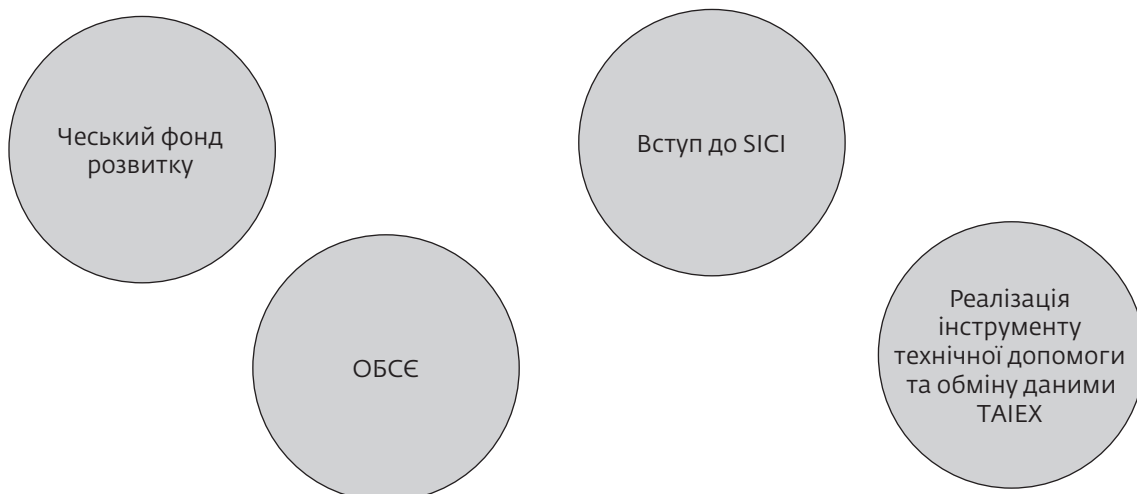
У 2017 році підготовлено проект із технічної допомоги та обміну даними TAIEX, у межах реалізації якого виникла можливість запросити для обміну досвідом фахівця з Португалії, котрий свого часу був і інспектором, і директором школи в Португалії, і директором школи у Фінляндії.

Проведено діалог зі службою якості освіти Румунії, представники якої розповіли про бачення розвитку своєї системи. Як сказала румунська експертка: у них немає поганих шкіл, адже є хороші школи і школи, які ще можуть розвиватися. Дуже корисною також була поїздка до Шотландії, де випала можливість побачити систему співпраці з громадськістю.

У квітні 2018 році буде реалізовано ще один проект за участі голландських і шотландських інспекторів, що працюватимуть в Україні два дні. Як запевнив Руслан Гурак, на цьому збирання європейського досвіду, напевно, завершиться, адже в Закон України «Про освіту» закладено європейські практики роботи з якістю освіти. Проте в процесі формування системи хоч і візьмуть за приклад закордонний досвід, але виходити будуть з українських реалій (слайд 4).

Слайд 4

Міжнародна співпраця ДІНЗ у 2017 році

ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЯ КОРУПЦІЇ

Протягом 2017 року виконано значну роботу щодо запобігання та протидії корупції, наприклад, затверджено Антикорупційну програму на 2017 рік. Але нині ще не визначено, які функції має виконувати людина, яка

обійматиме посаду в цій сфері діяльності. Заплановано введення стандарту із запобігання та протидії корупції в загальні стандарти й рекомендації, які повинні бути в школах (слайд 5).

Слайд 5

Діяльність у сфері запобігання та протидії корупції

- ✓ Створено комісію з оцінювання корупційних ризиків із залученням представників громадськості.
- ✓ Проведено оцінювання корупційних ризиків у діяльності органу.
- ✓ Затверджено антикорупційну програму на 2017 рік.
- ✓ Створено на офіційному веб-сайті окремого розділу з антикорупційної тематики, окрему електронну пошту для повідомлень про можливі корупційні та пов'язані з корупцією правопорушення.
- ✓ Проведено навчання з питань запобігання та виявлення корупції для співробітників державного органу.
- ✓ Фактів конфлікту інтересів та порушення інших обмежень щодо запобігання корупції не виявлено.
- ✓ Повідомлень (звернень) про корупційні або пов'язані з корупцією правопорушення до державного органу не надходили.

КЛЮЧОВІ АСПЕКТИ ДІЯЛЬНОСТІ ДІНЗ УКРАЇНИ У 2017 РОЦІ

Зазвичай громадськість сприймала Державну інспекцію навчальних закладів як орган, що здійснює не лише нагляд (контроль), а й покарання.

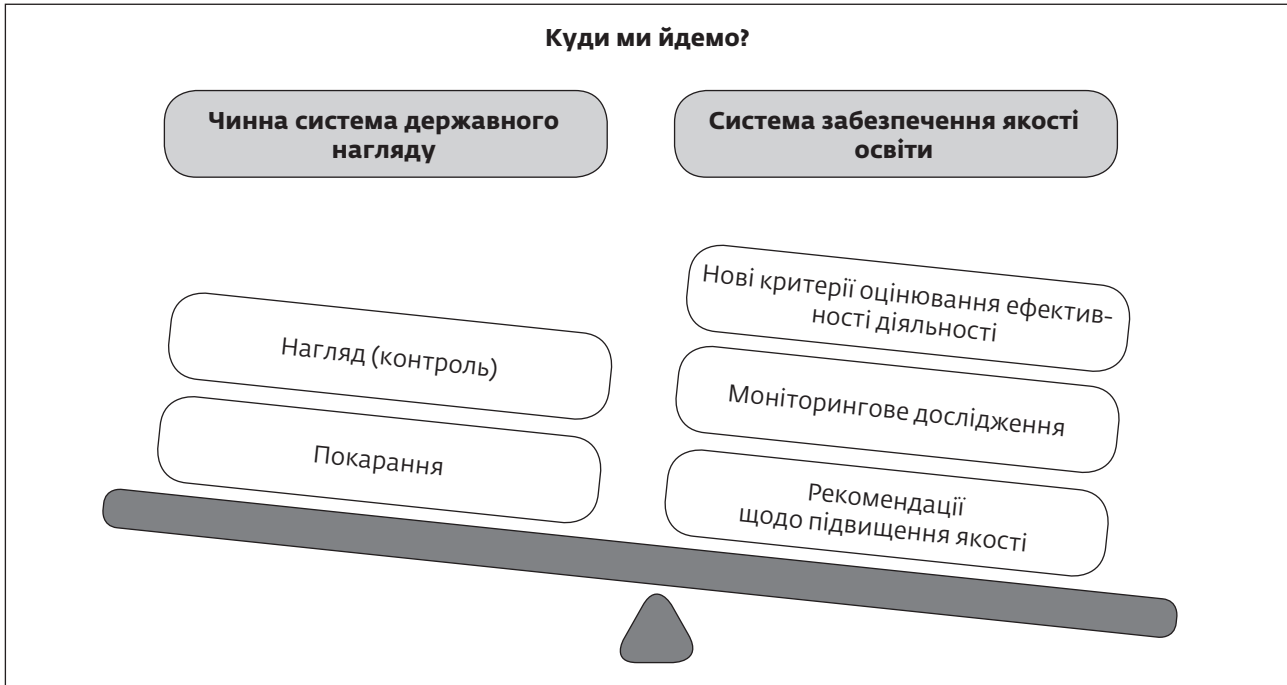
Як запевняє Руслан Гурак, ця думка не відповідає дійсності, адже інспекція лише надавала чіткі та обґрунтовані рекомендації, щоб можна було не тільки зняти людину з посади, а й змінити ті процеси із забезпечення якості, які відбуваються в закладі освіти.

Пан Руслан зазначив на тому, що існує потреба у створенні дієвого механізму притягнення до

відповідальності, зокрема й адміністративної, щоб була визначена відповідальність за ті порушення, які вчиняють директори шкіл (слайд 6).

У минулому році багато питань виникало щодо того, що буде з інспекцією, чи вона буде ліквідована повністю, чи вона залишиться частково.

Інспекція працювала над розробкою рекомендацій і стандартів забезпечення якості освіти. І вже у 2017 році на базі Державної інспекції навчальних закладів було утворено Державну службу якості освіти (слайд 7).

Державна служба якості освіти України

— центральний орган виконавчої влади з територіальними органами, діяльність якого спрямовує та координує Кабінет Міністрів України через міністра освіти і науки, який реалізує державну політику в галузі освіти в частині забезпечення якості освіти та освітньої діяльності

Утворена Урядом відповідно до Закону України «Про освіту» (постанова Кабінету Міністрів України від 6 грудня 2017 р. № 947)

На разі інспекція працює над розробкою критеріїв, нових стандартів і рекомендацій внутрішньої системи забезпечення якості освіти. Також почали закладати основи інституційного аудиту та визначати специфіку громадської акредитації, яка також відстежуватиме якість освіти на рівні з інспекцією (слайди 8, 9, 10 на с.12—13).

Згідно з Дорожньою картою, від утворення до повноцінної роботи Державної служби якості освіти знадобиться три роки.

Протягом цього часу необхідно буде відпрацювати основні моменти у зовнішній та внутрішній системах забезпечення якості освіти (слайд 11 на с.13).

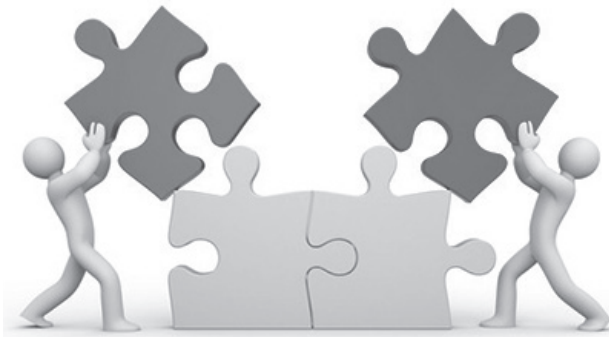

 Допомога і підтримка закладам освіти, учасникам освітнього процесу 		
 Рекомендації Надання закладам освіти рекомендацій щодо формування та розбудови власної внутрішньої системи забезпечення якості освіти	 Затвердження освітніх програм Кожен заклад загальної середньої та дошкільної освіти може звернутись до ДСЯО з метою затвердження власної освітньої програми	 Повідомлення про взаємини Учні, батьки та інші особи можуть повідомити про наявні порушення в закладі освіти, зловживання обов'язками або про відсутність підтримки учня

 Моніторингові дослідження, оцінювання освітньої діяльності, забезпечення дотримання вимог законодавства 			
 Інституційний аудит Оцінювання якості освітньої діяльності закладів освіти	 Державний нагляд Захист прав учасників освітнього процесу (учнів, педагогів, батьків)	 Моніторингове дослідження Детальне вивчення якості освітньої діяльності	 Сертифікація педагогічних працівників Оцінювання методик викладання, роботи з дітьми

Формування відкритого експертного середовища

Акредитація неурядових організацій агенцій, що здійснюють незалежне оцінювання якості освіти та освітньої діяльності закладів освіти

Дорожня карта

	2017	2018	2019
Інституційний розвиток	Утворено ДСЯО	Утворення територіальних органів	Повноцінна робота ДСЯО
Зовнішня система забезпечення якості освіти		Затвердження процедури інституційного аудиту	Проведення «пілотних» інституційних аудитів
Внутрішня система забезпечення якості освіти		Затвердження стандартів та рекомендацій щодо внутрішньої системи забезпечення якості повної загальної середньої освіти	Упровадження/пілотування в школах стандартів і рекомендацій

Нині інспекція на 80% сформувала загальні принципи, опис, цінності щодо внутрішньої системи забезпечення якості в загальній середній освіті. Існує вісім стандартів, що прописані в Законі України «Про освіту», до кожного з яких додається описова частина, потім подано те, що вимагається від школи, далі — критерії оцінювання («незадовільно», «задовільно», «добре», «відмінно»).

20 березня директори шкіл і громадськість збиралися з метою напрацювання стандарту. У травні планується разом із попереднім проектом

відвідати регіони, щоб його обговорити і вислухати зауваження від директорів шкіл, у результаті чого в червні—липні вийти з проектом такого документа. У листопаді директори зможуть випробувувати його у своїх закладах освіти. Потім наприкінці 2018 — на початку січня 2019 року Державна служба якості освіти здійснить перші пілотні інституційні аудити й подивиться, як працюють ці системи. І лише після завершення та затвердження цього пілотного проекту розпочнеться впровадження по всій Україні.

Підготувала **Олена ВЛАСЕНКО**